

Pressed and Purposeful - Insights on Tehillim (Chapter 8-Part III)

Rabbi Shmuel Silber

1. תהלים פרק ח

א לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּיתִּית מִזְמוֹר לְדָוִד: בַּיהוָה אֲדַלְּנִינוּ מִהָאֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־תָּנָה הוֹדֹךְ עַל־הַשָּׁמַיִם: ג מִפִּי עוֹלָלִים | וַיִּנְקִיִם יִסְדֹּתַי עֵז לְמַעַן צוֹרְרֶיךָ לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם: ד כִּי־אֲרָאָה שְׁמֶיךָ מַעֲשֵׂי אֲצַבְעֹתֶיךָ יָרַח וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר כּוֹנְנָתָה: ה מִהָאֲנוּשׁ כִּי־תִזְכְּרֵנוּ וּבֶן־אָדָם כִּי תִפְקֹדֵנוּ: ו וַתַּחֲסֶרְהוּ מִעֵט מַאֲלֵהִים וְכָבוֹד וְהִדָּר תַּעֲטֶרְהוּ: ז תִּמְשִׁלְהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כָּל שֵׁתָה תַחַת־רַגְלָיו: ח צַנָּה וְאַלְפִים כָּלָם וְגַם בְּהֵמוֹת שָׂדֵי: ט צִפּוֹר שָׁמַיִם וְדַגֵּי הַיָּם עֵבֶר אַרְחוֹת יָמַיִם: י יְהוָה אֲדַלְּנִינוּ מִהָאֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל־הָאָרֶץ:

1. To the conductor, on the qittith, a song of David. 2. O Lord, our Master, how mighty is Your name in all the earth, for which You should bestow Your majesty upon the heavens. 3. Out of the mouth of babes and sucklings You have established strength because of Your adversaries, in order to put an end to enemy and avenger. 4. When I see Your heavens, the work of Your fingers, the moon and stars that You have established, 5. what is man that You should remember him, and the son of man that You should be mindful of him? 6. Yet You have made him slightly less than the angels, and You have crowned him with glory and majesty. 7. You give him dominion over the work of Your hands; You have placed everything beneath his feet. 8. Flocks and cattle, all of them, and also the beasts of the field; 9. the birds of the sky and the fish of the sea, he traverses the ways of the seas. 10. O Lord, our Master, how mighty is Your name in all the earth!

2. רד"ק תהלים פרק ח פסוק א

... ויש אומרים, כי כשהיה דוד בגת חיברו ואמרו.

3. רש"י תהלים פרק ח פסוק א

(א) הגתית - כלי זמר שצא מגת שם מזוים אומנים לעשותם

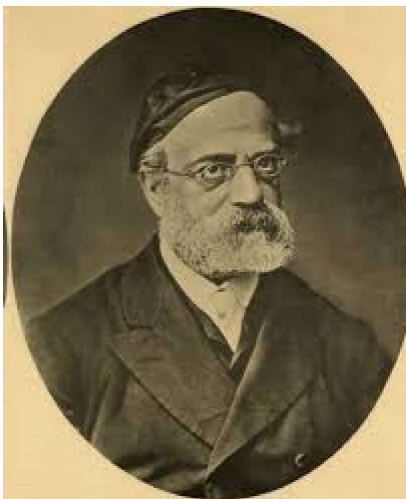
4. מדרש תהלים (בובר) מזמור ח ד"ה [ח] דבר אחר

[ח] דבר אחר [ח, א] למנצח על הגתית, על פורענות גוג ומגוג וארבע מלכיות שהוא דורכם כגת

5. רש"י תהלים פרק ח פסוק א

אך ענין המזמור אינו מוכיח

6. The Hirsch Psalms Chapter 8 Verse 1

(see Comm. to Exod. 27:20). The word גת, "the wine press", is used in Lamentations 1:15, Joel 4:13, Isaiah 63:2, 3, as an allegorical expression for the grievous catastrophes which God has visited upon the nations. This figure of speech, however, indicates that what is meant is only apparent destruction, while in reality the painful, bruising pressure such as occurs during the wine-pressing operation does not destroy but only brings out all the fine and noble essence that was locked within the crushed grape. Thus the super-

scription of הגתית "upon the wine pressing" would characterize the content of a psalm as a meditation upon the ennobling effect of those afflictions decreed by God for the moral betterment of mankind, or the ennobling of man brought about by the Lord by means of such suffering. (Cf. מדרש תהלים).

7. במדבר פרק יג

טז אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן-נון יהושע:

16. These are the names of the men Moses sent to scout the Land, and Moses called Hoshea the son of Nun, Joshua.

8. חזקוני במדבר פרשת שלח פרק יג פסוק טז

... וי"מ שינה שמו על שהוצרך להיות מן המרגלים ולעבור דרך עמלק בשם הושע.

9. ספורנו במדבר פרשת שלח פרק יג פסוק טז

(טז) ויקרא משה להושע בן נון יהושע. אמר שהיה נודע בשבטו לאיש חיל בשם הושע וזה שנקרא למעלה יהושע מפני שמשה רבינו קרא לו כך לכבוד ולהתפלל עליו שיהיה נושע ושיושיע אחרים:

R. Obadiah b"r Jacob Seforno was born ca. 1480 in Italy. Besides his expertise in sundry areas of Torah knowledge, he studied medicine and other studies. He settled in Bologna where he practiced medicine, studied and taught Torah, and was involved in public affairs, served as a judge and even established and headed a yeshiva. He died ca. 1550.

10. חזקוני במדבר פרשת שלח פרק יג פסוק טז

... ויקרא משה להושע בן נון יהושע לא שקראו עתה יהושע אלא כך הפירוש הוא שקראו משה יהושע כבר כשנעשה משרתו ומצא חן בעיניו שכן הוא המנהג שכן מצינו באברהם ושרה ויעקב דניאל חנניה מישאל ועזריה צדקיה שכבר שמו מתניה ונחמיה שנקרא התרשאת.

R. Hezekiah b. Manoah lived in the 13th century in France or Provenzia.

11. מדרש אגדה (בובר) במדבר פרשת שלח פרק יג סימן טז

[טז] להושע בן נון יהושע. מלמד שנתפלל עליו משה רבינו, והוסיף לו אות אחת משמו של הקדוש ברוך הוא, ואמר יה יושיעך מעצת מרגלים:

12. תלמוד ירושלמי (ונציה) מסכת סנהדרין פרק ב דף כ טור ג/ה"

רבי הונא בשם רבי אחא יו"ד שנטל הקדוש ברוך הוא מאמינו שרה ... עלה יו"ד ונשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ואמ' רבון העולמים עקרתני מן הצדקת הזאת אמ' לו הקדוש ברוך הוא צא לך לשעבר היית ... בסוף תיבה חיך שאני נותנך ... בראש תיבה הדא הוא דכתי' ויקרא משה להושע בן נון יהושע

13. אזנים לתורה במדבר יג:טז

שמה משרי לשרה נולד לה יצחק, ואדיר חפצה הי', שיירש את כל איי וכמו שאמרה לאברהם: "כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק" (בראשית כ"א). ומילוי חפצה זה נמסר ליהושע, שהוא הנחיל את הארץ לישראל, ולפיכך מגיע לו בצדק הויד, שנלקחה משרי.

להושע בן נון יהושע, הויל דרשו, שויד שנטל הקביה משרי (ששינה את שמה לשרה) עמד וצווח כמה שנים עד שבא יהושע והוסיף לו הקביה את הויד הזאת לשמו (ירושלמי סנהדרין פ"ח). וצ"ע, למה בחרו בהושע בן נון להוסיף לו את הויד, שגרעו משרי? וייל שעי ששינו את

14. בראשית פרק טז

(א) ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר: (ב) ותאמר שרי אל-אברם הנה נא עצרני יקוק מלדת בא-נא אל-שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי: (ג) ותקח שרי אשת-אברם את-הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ פנען ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה:

15. רמב"ן בראשית פרק טז פסוק ב

א. (ב) וישמע אברם לקול שרי – לא אמר הכתוב "ויעש כן", אבל אמר כי שמע לקול שרי, ירמוז כי אף על פי שאברם מתאוה מאד לבנים לא עשה כן בלא רשות שרי, וגם עתה לא נתכוון שיבנה הוא מהגר ויהיה זרעו ממנה, אבל כל כוונתו לעשות רצון שרה שתבנה ממנה, שיהיה לה נחת רוח בבני שפחתה, או זכות שתזכה היא לבנים בעבור כן כדברי רבותינו (עא ז):

ב. ואמר עוד ותקח שרי – להודיע שלא מהר אברם לדבר עד שלקחה שרי ונתנה בחיקו. והזכיר הכתוב שרי אשת אברם, לאברם אישה – לרמוז כי שרה לא נתיאשה מאברם ולא הרחיקה עצמה מאצלו, כי היא אשתו והוא אישה, אבל רצתה שתהיה גם הגר אשתו. ולכך אמר לו לאשה – שלא תהיה כפלגש רק כאשה נשואה לו. וכל זה מוסר שרה והכבוד שהיא נוהגת בבעלה:

16. במדבר פרק יד

ד וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו נִתְּנָה רֵאשׁ וְנִשׁוּבָה מִצְרַיִם:

They said to each other, "Let us appoint a leader and return to Egypt!"